



## Ankestyrelsens principafgørelse 50-19

### Principafgørelsen fastslår

#### *Oplysningspligt og helhedsvurdering*

En kommune skal oplyse en sag i tilstrækkeligt omfang, inden den træffer afgørelse efter den sociale lovgivning. Kommunen skal inddrage borgeren og vurdere borgerens ansøgning og spørgsmål om hjælp i forhold til alle de muligheder, der findes for at give hjælp efter den sociale lovgivning, herunder også rådgivning og vejledning. Kommunen skal desuden være opmærksom på, om der kan søges om hjælp hos en anden myndighed eller efter anden lovgivning.

#### *Funktionsevne- eller voksenudredningsmetoden*

Kommunen skal anvende bekendtgørelse om vurdering af nedsat funktionsevne som grundlag for tildeling af handicapkompenserende ydelser, når kommunen behandler sager om merudgifter til voksne efter serviceloven (funktionsevnet metoden).

Bekendtgørelsen skal dog ikke anvendes, hvis borgerens funktionsnedsættelse er ubetydelig, eller kompensationsbehovet er åbenbart. Hvis kommunen bruger voksenudredningsmetodens sagsåbningsredskab, udredningsredskab og redskabet til den samlede faglige vurdering af borgerens behov (VUM), skal bekendtgørelsen med nogle få undtagelser heller ikke anvendes.

Funktionsevnet metoden kan anvendes i andre sager om andre handicapkompenserende ydelser efter serviceloven.

#### *Manglende brug af funktionsevne- eller voksenudredningsmetoden*

Formålet med voksenudredningsmetoden og funktionsevnet metoden er at understøtte en lovlig og systematisk sagsbehandling på servicelovens område. Metoderne skal hjælpe kommunerne med at sikre, at den enkelte borger modtager den hjælp, som borgeren efter lovgivningen har ret til.

Hvis en kommune ikke har anvendt metoderne, lider kommunens afgørelse af en retlig mangel. I en klagesag, hvor en sådan mangel foreligger, foretager Ankestyrelsen en konkret væsentlighedsvurdering af manglen. Ankestyrelsen vurderer, om manglen konkret har haft betydning for kommunens afgørelse. Hvis kommunen har inddraget de samme oplysninger og nået de samme konklusioner, som kommunen ville have nået, hvis metoderne havde været anvendt, har manglen ikke betydning for afgørelsens gyldighed.

Principafgørelse C-40-07 er indarbejdet i denne principafgørelse.

Denne afgørelse ændrer samtidig praksis i forhold til den praksis, der var udmeldt i principafgørelserne C-40-05, C-12-06, C-29-07 og C-39-08. Praksisændringen har dog først virkning fra offentliggørelsen af denne afgørelse.

I den konkrete sag havde Ankestyrelsen tidligere hjemvist sagen på grund af manglende brug af metode. Ankestyrelsen havde henvist til principafgørelse C-12-06. I den nye klagesag om merudgifter vurderede Ankestyrelsen, at der var truffet en gyldig afgørelse.

## Baggrund for at behandle sagen principielt

Ankestyrelsen har behandlet sagen principielt. Det har vi gjort for at afklare, om manglende brug af funktionsevneметоден og voksenudredningsметоден i sig selv kan føre til afgørelsens ugyldighed, hvis sagen i øvrigt er tilstrækkeligt oplyst.

# Reglerne

## *Love og bekendtgørelser*

Lov om social service (serviceloven), senest bekendtgjort i lovbekendtgørelse nr. 798 af 7. august 2019.

- § 100, stk. 1, om personkredsen, der har ret til at få dækket nødvendige merudgifter.

Lov om retssikkerhed og administration på det sociale område (retssikkerhedsloven), senest bekendtgjort i lovbekendtgørelse nr. 826 af 16. august 2019.

- § 5, om helhedsvurdering.
- § 10, om sagens oplysning.

Bekendtgørelse nr. 1248 af 13. november 2017 om nødvendige merudgifter ved den daglige livsførelse (merudgiftsbekendtgørelsen).

- § 1, stk. 1-2, om personkredsen, der har ret til at få dækket nødvendige merudgifter.

Bekendtgørelse om vurdering af nedsat funktionsevne som grundlag for tildeling af handicapkompenserende ydelser (bek. nr. 39 af 20. januar 2012).

- §§ 1-6, om blandt andet formålet med ordningen og indholdet.

## *Praksis*

Fortsat gældende principafgørelse:

60-18: En handleplan har et fremadrettet sigte, herunder at beskrive formålet med indsatsen, hvilken indsats der er nødvendig og den forventede varighed af den indsats, som kommunen har truffet afgørelse om at bevilge til borgeren efter serviceloven.

Handleplanen har ikke betydning for afgørelsen om borgerens ret til støtte efter serviceloven.

En handleplan og derved et tilbud om handleplan er derfor ikke en garantiforskrift.

Det betyder, at manglende tilbud om handleplan ikke har betydning for vurderingen af, om kommunens udmåling af støtte efter serviceloven er tilstrækkelig til at dække borgerens hjælpebehov

Indarbejdet:

Følgende principafgørelse er indarbejdet:

C-40-07: Kommunens afgørelse vedrørende fortsat bevilling af nødvendige merudgifter var afgjort på et mangelfuldt grundlag, idet en mand ikke havde fået tilsendt hverken en sammenfatning eller et aftaleskema. Sagen blev derfor hjemvist til kommunen til ny behandling og afgørelse.

Ankestyrelsen fandt, at hovedformålet med bestemmelsen i bekendtgørelsen om metode for god sagsbehandling ved vurdering af nedsat funktionsevne som grundlag for tildeling af handicap-kompenserende ydelser efter serviceloven var at garantere for afgørelsens materielle rigtighed samt borgerens medinddragelse. Ankestyrelsen lagde endvidere vægt på, at manden havde ønsket kontakt med kommunen, Ankestyrelsen fandt, at den manglende udarbejdelse og fremsendelse til manden af både en sammenfatning samt et aktuelt aftaleskema var en retlig mangel, der blev anset for væsentlig. Der fandtes ikke at foreligge særlige omstændigheder, som førte til, at afgørelsen alligevel måtte opretholdes. Sagen hjemvist derfor til kommunen til fornyet behandling og afgørelse.

Kasserede:

Følgende principafgørelser er kasserede og gælder ikke længere (historisk):

C-40-05: Ved ansøgning om tilskud til dækning af nødvendige merudgifter skulle der fremsendes et samtalskema til ansøgeren, medmindre kommunen vurderede, at ansøgerens funktionsnedsættelse var ubetydelig, og dette bestyrkedes af ansøgeren.

I denne sag havde kommunen vurderet, at ansøgerens funktionsevnenedsættelse var ubetydelig. Ansøgeren ønskede en vurdering af sin funktionsevne.

Det blev derfor anset for en væsentlig mangel, at samtalskemaet ikke var benyttet, og kommunens afgørelse var derfor ugyldig. Sagen blev hjemvist til ny afgørelse i kommunen.

C-12-06: Ved ansøgning om tilskud til dækning af nødvendige merudgifter skulle der fremsendes et aftaleskema og en sammenfatning til ansøger.

I sagen var der ikke enighed om omfanget af ansøgers funktionsnedsættelse, og uanset at kommunen i forbindelse med sagsbehandlingen havde anvendt et aftaleskema, anså Ankestyrelsen det for en væsentlig mangel, at aftaleskemaet/sammenfatningen ikke var fremsendt til ansøger. Kommunens afgørelse var derfor ugyldig. Sagen blev hjemvist til ny afgørelse i kommunen.

C-29-07: Kommunen skulle i samarbejde med ansøger udarbejde et nyt samtalskema, aftaleskema og sammenfatning, da ansøgers forhold var væsentligt ændrede. Sagen drejede sig om dækning af merudgifter til el og varme i ansøgers bolig, der var ombygget som følge af hans funktionsevnenedsættelse.

Ankestyrelsen henviste til, at der var indtrådt væsentlige ændringer i de forhold, der havde betydning for beskrivelsen og vurderingen af borgerens funktionsevne, og at de tidligere udarbejdede skemaer var ca. 2 1/2 år gamle. Det blev desuden fremhævet i afgørelsen, at hensigten med samtalskemaet og aftaleskemaet også var at sikre, at borgeren fik indflydelse på sagsbehandlingen og indsigt i sagsbehandlingsforløbet.

C-39-08: Kommunens udeladelse af at udarbejde aftaleskema i forbindelse med en ansøgning om merudgifter havde ikke betydning for afgørelsen. Ankestyrelsen lagde dels vægt på, at kommunen havde fulgt funktionsevne-metoden for så vidt angik samtalskema og sammenfatning af funktionsevnen, og dels på, at der blev givet afslag på dækning af merudgifter.

Praksis er ændret for disse principafgørelser.

### *Vejledninger*

Vi har også anvendt vejledning om nødvendige merudgifter ved den daglige livsførelse (VEJ nr. 10280 af 14/12/2017).

- Pkt. 2 om kommunernes brug af funktionsevne-metoden og voksenudredningsmetoden (VUM).

## Den konkrete afgørelse

Du har klaget over NN Kommunes afgørelse om afslag på, at du er omfattet af personkredsen, der kan få dækket nødvendige merudgifter. NN Kommune afgjorde sagen den 19. september 2018.

Ankestyrelsen har nu afgjort din sag.

Resultatet er:

- Du er ikke omfattet af personkredsen, der kan få dækket nødvendige merudgifter.

Det betyder, at vi stadfæster kommunens afgørelse, da vi er kommet til samme resultat.

## Begrundelse for afgørelsen

### *Sådan vurderer vi sagen*

Ankestyrelsen vurderer, at du ikke er omfattet af personkredsen, der kan få dækket nødvendige merudgifter.

Vi vurderer også, at kommunen allerede den 14. juni 2018 havde truffet en gyldig afgørelse, men at vi hjemviste den alene med den begrundelse, at kommunen ikke havde fulgt fremgangsmåden i metoden for god sagsbehandling. Vores afgørelse på daværende tidspunkt var i overensstemmelse med vores praksis på området, som vi nu ændrer.

### *Hvad er afgørende for resultatet*

Vi lægger vægt på, at du selv varetager din personlige hygiejne. Din mor hjælper dig med enkelte opgaver i forbindelse med personlig hygiejne, fx at tørre dine tæer, når du er træt, og rengøre sår. Du er bevilget praktisk hjælp svarende til 1 time pr. uge.

Vi lægger også vægt på, at du i øvrigt i væsentlig grad er selvhjulpen blandt andet ved hjælp af hjælpemidler. Du er bevilget kørestol og el-håndcykel til montering på en kørestol. Du er også bevilget bil, som du dog ikke har taget imod, da du ønskede en anden bil, end den model, som kommunen anbefalede. Kommunen har efterfølgende bevilget tilpasning af bilen, så du selv kan køre den. Endelig har du fået bevilget en lettere kørestol, som du kan have med i bilen.

Du er bevilget en ledsagerordning, da der er steder, hvor du ikke selv kan færdes med kørestol.

Vi er opmærksomme på, at du har følger efter en skiulykke i form af en rygmarvsskade på L1-niveau. Du er lammet i begge ben, blære og tarm. Det ændrer ikke ved resultatet, fordi konsekvenserne for dig - vurderet ud fra en helhedsvurdering af din situation - blandt andet den hjælp som du modtager og den grad af selvhjulpenhed du har, ikke er af indgribende karakter i den daglige tilværelse. Det betyder også, at dine udfoldelsesmuligheder på en række livsområder ikke er indskrænket i væsentlig grad.

Oplysningerne fremgår særligt af kommunens udredning og vurdering af dit støttebehov.

I forhold til kommunens og Ankestyrelsens tidligere afgørelser i sagen lægger vi vægt på, at vi nu ændrer vores praksis, da vi efter en fornyet vurdering er kommet frem til, at hvis en kommune ikke har anvendt metoderne, lider kommunens afgørelse af en retlig mangel. Vi skal derfor foretage en konkret væsentlighedsvurdering af manglen, dvs. vurdere, om manglen har haft konkret betydning for kommunens afgørelse.

#### *Om reglerne*

Personkredsen omfatter personer med en varigt nedsat funktionsevne. Det vil sige en langvarig lidelse, hvis konsekvenser er af indgribende karakter i den daglige tilværelse, og som medfører, at der ofte må sættes ind med ikke uvæsentlige hjælpeforanstaltninger.

Myndigheden har ansvaret for, at sagerne er oplyst i tilstrækkeligt omfang til, at myndigheden kan træffe afgørelse. Myndigheden har også ansvaret for at foretage en helhedsvurdering i forhold til den enkelte borgers behov.

#### *Praksis om personkreds*

Funktionsnedsættelsen hos en person med muskelsvind var ikke af så indgribende karakter, at han var omfattet af personkredsen for merudgiftsydelser.

Afgørelsen blev truffet på grundlag af en helhedsvurdering af ansøgers livssituation og funktionsnedsættelse baseret på de aktuelle oplysninger.

Selvom ansøgeren havde nogle funktionsbegrænsninger i sin hverdag, fandt Ankestyrelsen ikke, at funktionsnedsættelsen var så væsentlig, at den havde indgribende karakter i hans daglige tilværelse. Han kunne selv klare personlig hygiejne, måltider og lettere indkøb mv. Han var endvidere i stand til at deltage i fritidsinteresser. Han havde ingen kommunikationsvanskeligheder, og han kunne benytte offentlige transportmidler, selvom han var utryk herved.

Han kunne klare de fleste ting, og han havde kun et lettere nedsat aktivitetsniveau.

Det var en betingelse for at være omfattet af personkredsen, at ansøgers funktionsnedsættelse var af indgribende karakter i den daglige livsførelse, og at funktionsnedsættelsen medførte, at der ofte måtte sættes ind med ikke uvæsentlige hjælpeforanstaltninger. Vi henviser til principafgørelse 168-10.



En person med diabetes, svær åreforkalkning i benene, stærkt nedsat syn og følger efter blodpropper med kraftnedsættelse og delvis lammelse i venstre arm og ben, var omfattet af personkredsen for merudgiftsydelser.

Det var en betingelse for at være omfattet af personkredsen, at ansøgers funktionsnedsættelse var af indgribende karakter i den daglige livsførelse, og at funktionsnedsættelsen medførte, at der ofte måtte sættes ind med ikke uvæsentlige hjælpeforanstaltninger.

Ved afgørelsen blev der foretaget en helhedsvurdering af funktionsnedsættelsen hos ansøger. Hans udfoldelsesmuligheder på en række livsområder var betydeligt indskrænket.

Den samlede hjælp, ansøger modtog fra sin kommune og sin ægtefælle, og det hjælpebehov han i øvrigt havde, måtte anses for ikke uvæsentlige hjælpeforanstaltninger.

Vi henviser til principafgørelse 221-09.

En person med multipel sclerose, der medførte væsentlige balanceproblemer og udtrætningssymptomer samt betydelige hukommelsesvanskeligheder, var omfattet af personkredsen for merudgiftsydelser.

Det var en betingelse for at være omfattet af personkredsen, at ansøgers funktionsnedsættelse var af indgribende karakter i den daglige livsførelse, og at funktionsnedsættelsen medførte, at der ofte måtte sættes ind med ikke uvæsentlige hjælpeforanstaltninger.

Ved afgørelsen blev der foretaget en helhedsvurdering af funktionsnedsættelsen hos ansøger. Ansøgers udfoldelsesmuligheder på en række livsområder var væsentligt indskrænkede.

Der blev lagt vægt på, at ansøger kun i begrænset omfang kunne deltage i den daglige husholdning, og at han ikke kunne benytte offentlige transportmidler og ikke havde overskud til at deltage i almindelige fritidsaktiviteter.

Ansøger modtog hjælp fra sit familiære netværk i dagligdagen i så udstrakt grad, at betingelsen om ikke uvæsentlige hjælpeforanstaltninger var opfyldt, selvom hjælpen fra den kommunale forvaltning ikke var omfattende.

Vi henviser til principafgørelse 222-09.

## Bemærkninger til kommunen

Den 6. september 2018 traf vi sidst afgørelse i din sag. Vi vurderede, at kommunens afgørelse var ugyldig. Vi hjemviste samtidig kommunens afgørelse med den begrundelse, at kommunen havde afgjort sagen på et mangelfuldt grundlag, da kommunen ikke havde fulgt fremgangsmåden i metoden for god sagsbehandling ved vurdering af nedsat funktionsevne, som grundlag for tildeling af handicapkompenserende ydelser (efter servicelovens bestemmelser). Vi henviste til, at der var tale om en retlig mangel i kommunens afgørelse, som måtte anses for væsentlig, og der var ikke særlige omstændigheder, som kunne føre til, at afgørelsen alligevel kunne opretholdes. Vi henviste til principafgørelse C-12-06.

I forhold til ændring af vores praksis er baggrunden, at vi efter en fornyet vurdering er kommet frem til, at hvis en kommune ikke har anvendt metoderne, lider kommunens afgørelse af en retlig mangel. Ankestyrelsen skal derfor foretage en konkret væsentlighedsvurdering af manglen, dvs. vurdere, om manglen har haft konkret betydning for kommunens afgørelse. Kommunen skal derfor have godtgjort i sagen, at den sagsoplysning, som kommunen har foretaget, konkret har inddraget de samme oplysninger og nået de samme konklusioner, som kommunen ville have nået, hvis metoderne havde været anvendt.

## Mødebehandling

Sagen er behandlet på møde. På mødet stemmer deltagerne om resultatet. Der er enighed om afgørelsen.

## År for udstedelse

2019

## Dato for underskrift

06.11.2019

## Offentliggørelsesdato

07.11.2019

Status:    Gældende

## Paragraf

§ 5, § 4, § 10, § 6, § 1, § 100, § 2, § 3

## Lovområder

Serviceoven, Retssikkerhedsloven

## Emner

Merudgifter til voksne, Sagsbehandling,

Udrednings- og sagsbehandlingsmetode, Oplysningspligt

Journalnummer 18-56975

## 3 relaterede principmeddelelser

05.07.2014

### Ankestyrelsens principafgørelse 46-14

Diætkost, Diabetes, Sukkersyge, Merudgifter, Voksne, Specialvarer

Ved beregning af merudgifter til diabetikere medregnes merudgifter til diabeteskost. Ved diabeteskost forstås den anbefalede kost, som en diabetiker efter de officielle danske diætprincipper for diabetes skal indtage. Merudgiften beregnes ved at samm...

28.05.2014

### Ankestyrelsens principafgørelse 31-14

Allergi, Bivirkninger, Prisforskel, Nødvendige merudgifter, Kopimedicin

Ved beregning af sandsynliggjorte merudgifter til medicin skal kommunen foretage en konkret vurdering af, om udgiften til et originalpræparat er nødvendig, eller om den billigere kopimedicin kan dække borgerens behov. I den konkrete sag var der hverk...

19.08.2021

### Ankestyrelsens principmeddelelse 17-21

Særlig indretning, Automatisk transmission, Ansøgningstidspunkt

Støtte til køb af bil Bilstøttere reglerne i serviceloven og bilbekendtgørelsen har til formål at kompensere for borgerens nedsatte evne til at færdes. Det betyder, at den personkreds, der er omfattet af disse regler, får mulighed for at få dækket sit k...

**Ring:** 33 41 12 00 man-tirs og tors-fre kl. 9-15. Onsdag lukket

**Adresse:** Ankestyrelsen, 7998 Statsservice

**Mail:** [ast@ast.dk](mailto:ast@ast.dk)

**Sikker mail:** [sikkermail@ast.dk](mailto:sikkermail@ast.dk)

[Tilgængelighedserklæring](#)